

Sprawa C-18/20**Streszczenie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 98 ust. 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem****Data wpływu:**

16 stycznia 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Verwaltungsgerichtshof (Austria)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

18 grudnia 2019 r.

Strona wnosząca skargę rewizyjną:

XY

Zaskarżony organ:

Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl

Przedmiot postępowania przed sądem krajowym

Prawo azylowe – Nowe elementy lub ustalenia – Zakres – Wznowienie postępowania – Wadliwa transpozycja dyrektywy

Przedmiot i podstawa prawna odesłania

Wykładnia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (zwanej dalej również „dyrektywą w sprawie procedur”), art. 267 TFUE

Pytania prejudycjalne

1. Czy zawarte w art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (wersja przekształcona) (zwanej dalej

„dyrektywą w sprawie procedur”) terminy „nowe elementy i ustalenia”, które „zaistniały lub zostały przedstawione przez wnioskodawcę”, obejmują również takie okoliczności, które istniały już przed prawomocnym zakończeniem uprzedniego postępowania w sprawie udzielenia azylu?

W razie udzielenia odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze:

2. Czy w przypadku gdy pojawiają się nowe okoliczności lub dowody, które nie z winy cudzoziemca nie mogły zostać powołane w uprzednim postępowaniu, wystarczy, że osoba ubiegająca się o azyl może żądać wznowienia prawomocnie zakończonego uprzedniego postępowania?

3. Czy w przypadku gdy osoba ubiegająca się o azyl ze swej winy nie przedstawiła już w poprzednim postępowaniu w sprawie udzielenia azylu twierdzeń dotyczących nowo powoływanych powodów, organ może odmówić merytorycznego rozpatrzenia kolejnego wniosku na podstawie normy krajowej ustanawiającej zasadę ogólnie obowiązującą w postępowaniu administracyjnym, mimo że państwo członkowskie z uwagi na brak wydania przepisów szczególnych nie dokonało prawidłowej transpozycji przepisów art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy w sprawie procedur i w wyniku tego również wyraźnie nie skorzystało z przyznanej w art. 40 ust. 4 tej dyrektywy możliwości ustanowienia odstępstwa od merytorycznego rozpatrzenia kolejnego wniosku?

Przywołane przepisy prawa Unii

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (powyżej również zwana „dyrektywą w sprawie procedur”): motyw 36, art. 1, 2, 33 i 40.

Przywołane przepisy prawa krajowego

Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz (ogólna ustawa o postępowaniu administracyjnym, zwana dalej „AVG”): §§ 68 i 69;

Verwaltungsgerichtsverfahrensgesetz (ustawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, zwana dalej „VwGVG”): § 32;

Asylgesetz 2005 (ustawa o azylu z 2005 r., zwana dalej „AsylG 2005”): §§ 2, 3, 8, 10, 57 i 75;

Fremdenpolizeigesetz 2005 (ustawa o policji ws. cudzoziemców z 2005 r., zwana dalej „FPG”): §§ 52 i 55;

Gesetz über das Verfahren vor dem Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl (ustawa o postępowaniu przed federalnym urzędem ds. cudzoziemców i azylu,

[ustawa o postępowaniu przed urzędem federalnym], zwana dalej „BFA-VG”): § 9.

Zwięzłe przedstawienie stanu faktycznego i przebiegu postępowania

- 1 Wnoszący skargę rewizyjną XY, urodzony w 1990 r, pochodzi z Iraku. Po nielegalnym wjeździe do Austrii w dniu 18 lipca 2015 r. złożył wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej na podstawie AsylG 2005. W ramach wstępnego przesłuchania przez organ publicznej służby bezpieczeństwa oświadczył, że jest szyitą. Milicje szyickie wezwały go, aby dla nich walczył. On jednak nie chciał walczyć, jak również zabijać innych ludzi lub sam zostać zabity. Oprócz tego sytuacja w Iraku jest bardzo zła: panuje tam wojna. Ponadto XY podkreślił, że jest to jego „jedyny powód ucieczki”.
- 2 W piśmie z dnia 23 marca 2016 r. XY zwrócił się o jego przesłuchanie w procedurze azylowej i podniósł, powołując się na przedłożone jednocześnie dokumenty, że był przetrzymywany przez okres pięciu miesięcy w areszcie śledczym w swoim kraju ojczystym. Został mu postawiony zarzut popełnienia przestępstw. Ponadto wskazał, że w 2008 r. otrzymał ranę postrzałową.
- 3 W dniu 30 maja 2017 r. XY został przesłuchany przez Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl. Oświadczył, że jest stanu wolnego i nie ma dzieci. Urodził się w Bagdadzie i zawsze tam mieszkał. Jego ojciec i rodzeństwo również mieszkali w Bagdadzie; jego matka już zmarła. XY mieszkał ze swoim ojcem i rodzeństwem.
- 4 W uzasadnieniu opuszczenia kraju ojczystego XY podał, że on i jego ojciec są szyitami, zaś jego matka i jej krewni sunnitami. Wśród krewnych matki jest „kilku ludzi” należących do radykalnych ugrupowań. Ludzie ci grozili mu unicestwieniem całej rodziny, jeżeli XY „cokolwiek o nich powie”.
- 5 Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl wielokrotnie pytał XY, czy wymienił on wszystkie powody ucieczki, co tenże zawsze potwierdzał.
- 6 Po przeprowadzeniu dalszych ustaleń decyzją z dnia 29 stycznia 2018 r. Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl oddalił wniosek XY o przyznanie statusu osoby uprawnionej do azylu zgodnie z § 3 ust. 1 AsylG 2005, jak również statusu osoby uprawnionej do ochrony uzupełniającej zgodnie z § 8 ust. 1 AsylG 2005. Ponadto nie wydano XY dokumentu pobytowego na podstawie § 57 AsylG 2005 i została wobec niego wydana decyzja nakazująca powrót (decyzja ta została oparta na § 52 ust. 2 pkt 2 FPG, § 10 ust. 1 pkt 3 AsylG 2005 i § 9 BFA-VG) oraz stwierdzono zgodnie z § 52 ust. 9 FPG, że jego wydalenie do Iraku jest dopuszczalne. Na podstawie § 55 ust. 1–3 FPG organ wyznaczył termin 14 dni na dobrowolny wyjazd, licząc od dnia, w którym decyzja nakazująca powrót stała się ostateczna.

- 7 W uzasadnieniu swojej decyzji Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl podniósł, że twierdzenia XY nie są wiarygodne. Są one bowiem sprzeczne, nielogiczne i zwierają różne nieścisłości.
- 8 Na decyzję Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl XY wniósł do Bundesverwaltungsgericht (federalnego sądu administracyjnego) skargę, w której kwestionuje ocenę dowodów dokonaną przez Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl. Bundesverwaltungsgericht przeprowadził rozprawę w dniu 23 czerwca 2018 r.
- 9 Ani w swojej skardze ani w trakcie rozprawy przed Bundesverwaltungsgericht XY nie podał nowych powodów ucieczki.
- 10 Wyrokiem z dnia 27 lipca 2018 r. Bundesverwaltungsgericht oddalił skargę wnoszącego rewizję jako bezzasadną.
- 11 W dniu 4 grudnia 2018 r. XY złożył nowy wniosek o udzielenie ochrony międzynarodowej (zwany dalej również „kolejnym wnioskiem”). Jako nowy powód ucieczki podał tym razem, że przez całe swoje życie był osobą homoseksualną. W Iraku bał się z tego powodu o swoje życie. Ten powód ucieczki został przez niego przemilczany przy pierwszym wniosku o azyl z tego względu, że nie wiedział, że w Austrii może swobodnie żyć ze swoją orientacją homoseksualną. Dowiedział się o tym dopiero w czerwcu 2018 r.
- 12 Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl odrzucił kolejny wniosek zarówno w odniesieniu do żądania przyznania statusu osoby uprawnionej do azylu, jak i statusu osoby uprawnionej do ochrony uzupełniającej decyzją z dnia 28 stycznia 2019 r. wydaną na podstawie § 68 ust. 1 AVG ze względu na powagę rzeczy osądzonej. Ponadto nie wydano XY dokumentu pobytowego na podstawie § 57 AsylG 2005, wydano przeciwko niemu decyzję nakazującą powrót (decyzja ta została oparta na § 52 ust. 2 pkt 2 FPG, § 10 ust. 1 pkt 3 AsylG 2005 oraz § 9 BFA-VG) oraz na podstawie § 53 ust. 1 i 2 FPG dwuletni zakaz wjazdu, a także stwierdzono zgodnie z § 52 ust. 9 FPG, że jego wydalenie do Iraku jest dopuszczalne. Nie przyznano terminu na dobrowolny wyjazd zgodnie z § 55 ust. 1a FPG.
- 13 Na decyzję XY Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl XY wniósł skargę do Bundesverwaltungsgericht.
- 14 Wyrokiem z dnia 18 marca 2019 r. Bundesverwaltungsgericht uwzględnił skargę w zakresie, w jakim dotyczyła ona zakazu wjazdu. W pozostałym zakresie oddalił skargę jako bezzasadną.
- 15 Na ten wyrok XY wniósł skargę rewizyjną do Verwaltungsgerichtshof. W ramach tej skargi zostaje wydany niniejszy wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym.

Główne argumenty stron w postępowaniu głównym

- 16 Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl uzasadnił odrzucenie kolejnego wniosku tym, że nowy przedstawiony powód ucieczki nie jest wiarygodny. Ponieważ istotna w sprawie sytuacja się nie zmieniła, ostateczność decyzji wydanej w pierwszym postępowaniu w sprawie udzielenia azylu stoi na przeszkodzie nowej merytorycznej decyzji dotyczącej kolejnego wniosku. Kolejny wniosek należy zatem odrzucić ze względu na powagę rzeczy osądzonej (*res iudicata*).
- 17 Bundesverwaltungsgericht zasadniczo podzielił to stanowisko.
- 18 XY podnosi, że nowa okoliczność nie polega na jego orientacji homoseksualnej, lecz na istniejącej obecnie możliwości jej artykułowania. Jego twierdzenie, że był w stanie to czynić dopiero wskutek „swojego coming-outu”, jest „w każdym razie” wiarygodne, ponieważ jest to zgodne z ogólnym doświadczeniem życiowym. Jednakże nawet jeśli jego twierdzenie dotyczące homoseksualizmu byłoby już niedopuszczalne zgodnie z prawem austriackim, to jest ono w każdym razie dopuszczalne zgodnie z dyrektywą 2013/32. Poza tym Bundesverwaltungsgericht powinien był uwzględnić jego orientację homoseksualną w każdym razie przy dokonywaniu oceny, czy istnieje zakaz refoulement.

Zwięzłe przedstawienie uzasadnienia odesłania prejudycjalnego

- 19 W niniejszej sprawie chodzi w istocie – i w ramach **pytania pierwszego** – o to, jak należy interpretować zawarty w art. 40 ust. 2 i 3 dyrektywy 2013/32 zwrot „zaistniały lub zostały przedstawione przez wnioskodawcę nowe elementy lub ustalenia”. Sporne jest, czy zwrot ten obejmuje również okoliczności, które istniały już, zanim decyzja w sprawie pierwszego wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej stała się ostateczna.
- 20 Otwarte sformułowanie i systematyka za tym przemawiają. Odbiega to jednak od zasady powagi rzeczy osądzonej (*res iudicata*) wspomnianej w motywie 36 dyrektywy 2013/32, przynajmniej w przypadku oparcia się na austriackim pojmowaniu tej zasady. Możliwe jest więc, że zasadę tę należy interpretować inaczej, jeżeli chodzi o dyrektywę 2013/32.
- 21 W przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży do ustalenia za pomocą **pytania drugiego**, czy zgodnie z dyrektywą 2013/32 wystarczy, że osoba ubiegająca się o azyl może skorzystać ze wznowienia uprzedniego postępowania, czy też należy przeprowadzić nowe postępowanie w sprawie kolejnego wniosku.
- 22 Możliwe mogłyby być oba rozwiązania. Za wariantem pierwszym przemawia znaczenie instytucji prawomocności, które wynika z motywu 36 dyrektywy 2013/32. Za wariantem drugim przemawia brzmienie art. 40 ust. 3, zgodnie

z którym w przypadku nowych elementów lub ustaleń „wniosek jest rozpatrywany dalej zgodnie z rozdziałem II”.

- 23 Również w przypadku odpowiedzi twierdzącej na pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży do ustalenia za pomocą pytania trzeciego, czy osobie ubiegającej się o azyl, która ze swojej winy nie powołała się na nowe powody już w pierwszym postępowaniu, można odmówić merytorycznego rozpatrzenia kolejnego wniosku, mimo że art. 40 dyrektywy 2013/32 nie został prawidłowo transponowany.
- 24 W tym kontekście należy wyjaśnić, czy w celu transpozycji art. 40 ust. 4 dyrektywy 2013/32 państwa członkowskie muszą przewidzieć *wyraźne* odstępstwo od merytorycznego rozpatrywania kolejnych wniosków, czy też prawo krajowe można interpretować w sposób zgodny z prawem Unii.